

Locuinti'a Redactorului

Cancelari'a Redactionii

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondintii regulari ai „Federationii“. Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominee'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a timbrale pentru fisec-care publica tiune separatu. In loculu deschis: 20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Austri'a si garantiile esistintei sale.

Sudiu de politicu Dr. Adolfu Fischof.

A) Elementele populare a le Austriei. „Suum cuique.“

1) Germanii

ca la 8¹/₂ milioane in monarhia intrega si 69 milioane in partea apusena a imperiului.

Daca inse voi, Nemtiloru Austriaci, ascultandu de fantastii vostri nationali, veti parasii laboriosulu opu alu generatiuniloru, si semenatur'a cea de cultura a secelorulu, espunendu-le peritiunii, daca voi veti intorce Austriei spatelu si ca nesci fi desmosceniți ve veti reintorce in sirulu familiei nemtiesci, veti fi, ce e dreptu, bine-veniti, dar' sentintulu de stima indesiertu lu-veti cercá in inimele fratiloru vostri; si dulcetia odihnei pentru carea atatu de oftinu ati parasitu gloria si posesiune, nu o veti adá neci odinora intre furtunile timpuriloru. Precuru vostri, șieseprediece sute de m. de nemti in Galic'ia, Ungari'a si Transilvani'a voru remá inapoi fára scutela la punctele cele mai amenintiate, si in locu de fratii parisiati, veti duce cu voi in nou'a federatiune pre cei mai nedumeriti contrari ai ei, pre Ceho-slavi, Sloveni, Italianii d'in nordulu Adriei si pre cei de la sudulu muntelui Brenner, totu atate sementie de discordia in intru si de incurcare in afara. Era cele doue anteposturi ale Apusului, Magiacii si Polonii, voru remané isolati, redusi la poterile loru proprie, facia de inimizii potinti. Magiarii incongiurati de Slavi si Romani, voru sucumbe acusi la atacurile concentrice a le acestorua; Polonii, neajutati de poporatiunea rurala si paralisati de Ruteni, séu ca voru fi siliti a urmá svaturile unni Wielopolaki alu viitorului, séu ca voru fi subjugati prin poterea armelor rusesci. Cadiendu aceste doue forteretie a le Apusului, in lupta, contra excesivei poteri moscovitice, atunci Russi'a, carea pana atunci va avé finitu retulu cáiloru sale ferate, ne mai standu-i nemine in cale, va innaintá cu giganticele sale colonne armate in sudostu cátra Constantinopole, spre a dá man'a cu Slavii de acolo si spre a codi (respinge) Germani'a de la marea adriatica chiaru atunci, candu acésta, dupa deschiderea canalului de Suez, si va fi recascigatu importantia sa de cale universalu pentru comerciulu lumii. La nordu-vestu (medianopte-apusu) de cátra Galic'ia si Ungari'a septentrionala, d'ins'a (Russi'a) va scuti pre Cehi si strabatendu pana la marea Baltica, pote ca sé-si aduca a minte, ca Prussi'a resariteana e pamentu polonescu si ca in Germani'a nordostica au locuitu odinora popore slavice.

Astu-felu cu braciile intinse, de la marea baltica pana la cea adriatica, stringundu Germani'a cátra peptulu séu celu giganticu va impedece ori ce miscare spontana a acesteia si va inaugura er'a, in carea Europ'a, dupa ominosulu presagiu a lui Napoleon I, are sé fie Casacesea. — Preatardiu voru pricepe atunci nemtii austriaci, cu cátu ar fi mai bine? daca acele sute de mii de feciori (ostasi), cari, ascultandu de cuventulu Tiarului, navalescu spre Apusu, aru intorce, faci'a spre resaritu, combatendu pentru, si sub staturile Austriei; preatardiu voru recunoscé ca ar fi fostu multu mai bine a suscepe lupt'a in contra Russiei la gurele Istrului (Dinari), la Prutu, la Vistula, decátu la izvarele Dunarii, la Oder'a, si Albea. Vien'a, cetatea marginala a Germaniei si campiele cele in florite ale Austriei nemtiesci si a le Germaniei meridionale voru fi cutriate si devastate de Casaci si Baschiri ca odinora de Hupi, Avari si Magiarii.

Celu ce are misiunea istorica de a stá padia la unu postu importantu, si-lu parasescé, comite mare crima si pedeps'a are sé fie asemenea peccatului!

Eu dara (autorulu) sunt intr' unu cugetu cu a patra fractiune a partitu lui nemtiescu, d'alu carui-a parere fusese si regimulu austriacu la 27 Noemvre, 1849, candu facuse barbatescu'a declaratiune: „Dup a ce Austri'a si Germani'a reintnerite voru fi ajunsu mai antaiula noue forme solide, numai atunci va fi cu potintia a si regulá imprumutatu referintielesu de st'a. tu“ Dorere! ca barbati de statu ai Austriei remásera numai scurtu tempu credinciosu, propusulu loru si grabira a restaurá vechi'a confederatiune, acésta caricatura a unitatii nemtiesci.

Totu intru intielesulu Declaratiunii vorbesce si celu mai ageru scriitoriu politicu alu Austriei D. baronau Andrianu in cartea sa anonima „Centralisatiunea

si decentralisatiunea in Austria“ tiparita la Vien'a in an. 1850.

A portá grige, cá d'in referintielesu internatiunale sé se desvolte cu timpulu referintie de statu (dreptu publicu) este misiunea principala a barbatiloru de statu ai Austriei si ai Germaniei. Mai nainte de tote trebe ca uniunea nationala-economica a ambeloru teritorie de vama si comerciulu sé se efeptuesca de ce in ce mai strinsu, apoi unitatea monedei, a mesurorulu si a ponduriloru sé se intruduca precum si conformitatea in asiediamintele de poste, telegrafe si cállile ferate, ca astfela cu incetulu Austri'a si Germani'a sé se transforme intr' unu vastu (mare) teritoriu de vama.

Findu odata ambele imperie unite in privintia nationala-economica, consolidandu-se in intru, desparandu neincrederea nationalitatiloru nostre, vediendu-se aceste ascurate in esistintia loru nationala prin stabile si intieplete asiediaminte de statu, atunci prin solidaritatea intereselor comune, prin osebitele referintie a le comerciulu spiretualu si materialu, precum si prin comunitatea pericleloru si d'in respectulu aperarii proprie mai vigorose, impreunate cu mai pueine sacrificie, pre mare si pre uscatu, se va realisá ideea m. a. c. confederatiunii a poporeloru d'in Europ'a centrala. Acesta confederatiune, fiindu asiediatu pre base solida economica si politica, va portá in sine-si garanti'a durabilitatii.

„Numai obucata d'in presentu se va sacrificá viitorului si fiii voru avé in prisosintia ceace parintii audoritu!“ (Prin aceste sire d'in urma autorulu spune mai multu decátu in capitolulu intregu si vedesce destulu de apriatu secret'a cugetare la tient'a austro-nemtiesca, adeca la germanisarea poporeloru d'in Austri'a, prin ajutoriulu nemtiloru d'in Germani'a. De aici spaim'a cu Moscovitul, carele ne inghite deodata, pentru ca sé uitámu veninulu ce ni-se dá cu tireit'a. Daca ar fi unu mare bine a fi inghititi, atunci negesitu am rogá pre vecinulu celu mai de aproape ca sé ni faca acestu bine, dar daca este unu mare réu, apoi „apage satanas!“ vomu tuná nu numai strainului indepartatu ei si celui mai de aproape vecinu. Lupulu si (schimba pérulu, dar firea neci odata. Trad.)

Conciliulu ecumenicu.

(B.) Sunt aproape optu septemane decandu conciliulu ecumenicu si-a inceputu siedintiele, si lumea catolica n'a intardiatu a pronuncia sentintia sa condamnatoria asupra directiunei activitatii lui. Eru diti, istoriei, capete illustre d'in ierarcia catolica, barbati cu credintia adeverata au desaprobatu cu energia tendintielesu ce' absolutistii beserecei apusene urmarescu prin tote faptele lor, si acei crestini luminati contiuna a spune membriloru conciliului, sé nu intinda pré tare cordele, ca-ci catolicismulu va fi acela, carui-a i-voru stricá mai multu prin proclamarea unoru dogme si doctrine absurde, cari tindu a perpetuá si divinisa intunereculu, absolutismulu, tirani'a, nescé raporte contrarie toturorulu legiloru umane si divine, contrarie spiretului si fundamentului beserecei lui Cristosu, scarea a fostu in originea sa se trebe sé fia una institutiune democratica, destinata pentru moralisarea si fericirea toturorulu eredintiorulu ei, sér' nu pentru conservarea si ungrasiare despotismulu.

Abatele Geratry, celeuru academiculu alu Franciei, si Dollinger, prepositulu capitulu d'in Munichu, unulu d'in cei mai machinatiuniloru Germaniei, au lamuritu, d'in ace a crede, ca Pré-infalibilitatii papali si auau dou alu Fagarasiulu injustitia si reulu ei efeectu, acelu protestu alu guri, una parte inse emnata d'inori. Credemu acésta pronunciatu energicu conpresentantii besesi tendintieloru jesuitice. Ni place, au aperatu cu sam'a sa acéie piscopulu romanu alu Fagurasiulu inca are partea cuvinti' in acelu protestu alu petriloru luminatiasi eine alecatori. Credemu acésta mai alesu d'in caus'a, ca reprezentantii peserecsi orientali, mai fára escopiune, au aperatu cu multa resolutiune dreptirile, libe tatile si intependintia ectosiei lor. Asié arcioppulu sirianu d'in Bacilon'a, unu venerabilu curuntu, de-si apesatu de sarcina a grema 72 demani, a desvoltatu, cu po-

teri june, una lupta d'in cele mai energice contra despotismulu papalu. „Pentru voi, frati apuseni, da, numai pentru voi faceti ce veti vré; dar' noi, orientalii ni vomu reservá drepturile nostre, recunoscuté si de conciliulu de la Florenti'a. Candu am plecatu d'in dieces'a mea, am juratu a nu cede si nice nu voi cede nimicu d'in drepturile beserecei orientale!“ Acésta franca si nobile resolutiune a provocatu, firesce, una desaprobare si dogéna forte aspra d'in partea lui Piu IX. carele, cu tote cá, dupa cum se dice, a respinsu adres'a facuta in favorea infalibilitatii sale, nu este pré afabilu facia cu acei ce sunt contrari omni-potentiei lui.

Mai multe diuarie publicara noulu Syllabu compusu, pre basea si in spiretulu celui vechiu d'in 21 canone, cari sunt numai una parte mica a cartii de 213 pag., intitulata: „Schema Constitutionis Dogmaticae de Ecclesia Sacra“, carea se va presintá, nu preste multu, conciliului. Ide'a fundamentale a operei d'in cestiune este a mediu-loci, prin potestate nerestrinsa si independinte a papei, cea mai rigida centralisatiune in besereca apuséna. Acésta carte are trei parti, d'in cari ultim'a este cea mai interesanta prin despusetiunile sale revoltatorie; cuprinde mai multe proiecte si concluse, cetindu a centralisa in Rom'a tote atributele si izvorele potestatii beserecesci divine si lumesci; proclama suveranitatea eclesiastica si lumésca a ponteficelui, poterea obligatoria a legiloru canonice si nullitatea drepturiloru poporeloru si personelor; afurisesce pre toti acei ce eutédia sé afirme, ca legile au valore obligatorie numai atunci, candu isvorescu d'in vointia poporeloru; anatemisédia pre acei ce afirma „contra poruncei divine,“ ca omenii toti au asemenea drepturi personali-naturali adeca, ca privilegiele sunt injuste. Autonom'ia si libertatile besereceloru orientali sunt amenintiate si reprezentantii lor d'in conciliu sunt terorizati d'in caus'a, ca ei si-facu cu demnitare detorintielesu lor de mandatari ai credintiosiloru lor orientali.

Jesuitii au aruncatu de multe ori in pericle mari besereca apuséna, apoi asta-di o impingiu intr'unu abisu, d'in care intréga cu greu va scapá. Videant consules.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

In siedintia de la 4. febr. s'a cetitu a trei-a ora si primitu definitivu conventiunea suplementaria inchiatu cu Angli'a cu privire la conventiunea comerciala; de a semene s'a cetitu atrei-a ora si acceptatu definitivu si proiectulu de lege, relativu la infiintarea tribunalorulu de bursa. Dupa acé'a, trecundu-se la ordenea d'flei, camer'a voteza primele 4 titluri ale bugetulu ministrului de comerciulu, industria si agricultura.

In siedintia de la 5. febr. Sigismundu Borlea interpeteza pre ministrulu financiiloru precum urmeza: Are dlu ministru alu financiiloru cunosciintia, c unele organe financiarie contragu restantiele contributiunei pre calea esecutiunei, fára a admonia la solvire pre debitoriu, si daca arecunosciintia, facut'a despusetiuni pentru a curmá abuserile aceste, éra de nu, voiesce a suscepe investigatiune contra numiteloru organe? — Se va comanicá ministrului concerninte. — Paulu Ordódy raporta, ca comisiunea verificatoria a verificatu pre deputatii Americu Stanosen si Villibard Bogdanovics, rezervandu-se terminulu legalu de 30 zile pentru presentarea protestorulu. ce s'aru face contra alegereiloru) Em. Stanescu se admite, prin sorte in sectiunea 5, éra Bogdanovics in a 4. — Camer'a voteza tote pusetiunile bugetulu ministrului de comerciulu, industria si agricultura. — Se admite in desbateré camerei bugetulu ministrului de justitia, specificatu cu 3,251,400 fl. vi a.

In siedintia de la 7. febr. ar fi avutu sé urmeze desbateré generale a supra bugetulu ministrului de justitia, inse fiindu acestu-a morbosu, s'a discutatulu proiectulu de lege relativu la infiintarea unei curti supreme de contabilitate, adoptandu-se fára modificatiune titulu proiectulu d'in cestiune precum si primii 3. §-i, éra alu 4 se retramite comiss. centrali, pentru a-lu redigia de nou. Dupa acea se primescu parte cu, parte fára modificatiuni §-ii urmatori pana la §. 23, a supra carui-a se escá una desbateré mai lunga, carea s'a continuatu si in siedintia venitoria.

In sîedintia de la 8. febr. se adopta, fără nici o modificare, totuși proiectului, relativ la înființarea curții supreme de contabilitate. — După aceea se admite în dezbaterile camerei bugetul ministrului de interne, specificat în modul următoriu: Recerintie ordinare: 9,620,071 fl. recerintie extraordinarie: 959,814 fl. v. a. — Comisiunea financiară recomandă camerei stergerea a 14,000 fl. din ordinariul bugetului, era din recerintiele estr'a ordinare 15,000 fl. cu totul 29,000 fl. v. a.

La dezbaterile generale participă mai mulți oratori, între cari și

Eazaru Ionescu, spunându, că ar votă cu placere bugetul din cestiune, dacă ar ști că noul ministru alu internelor va ține înaintea ochilor legea naționalității, respectându și interesele naționalităților, era nu numai pre a le națiunii magiare.

In sîedintia de la 9. febr. după ceremonialul îndatdatu, Colom Széll raporta, că comisiunea centrală a redigiata degi §. 5. alu proiectului de lege relativ la înființarea curții supreme de contabilitate. — Se va tipări și pune în agendele lucrărilor.

Urmeza dezbaterile generale asupra bugetului pentru ministeriul de interne. Ales Csiky se pronunța contra pusețiunilor relative la guvernul Transilvaniei dorește desarmarea și, în fine, nu primește bugetul din cestiune ca base a dezbaterii speciale. Vilh, Tóth apera pre fostul ministru de int. și pre succesorul său Rajner contra atacurilor lui Gabriele Várady, diennu că mulțimea personalului de la ministeriul de interne este justificată prin mulțimea agendelor. Mai vorbira încă Ernestu Simonyi, Rajner min., Tiszá, Vilh. Tóth. Carolu Zeyk dice, că regimul dorește a desfășura câtu mai eurentu comisariatul regescu din Transilvania, înse pana acum nu s'a pututu și nu se pote, căci uninea Transilvaniei cu Ungaria are multi inimiți și este încă și asta-di periclitata prin unele interese și ambițiuni private (!) și că în totu momentul pote să erumpa în Transilvania una furtună. (Asi! Si, în casulu acestu-a, cine ar' fi ora de vina? Red.)

Ios. Hodosiu. Onorabile camera! N'amu avutu de cugetu a vorbi la dezbaterile generale a bugetului ministeriului de interne; și dacă amu luat cuventulu, amu facutu acést'a numai pentru că dlu Carolu Zeyk, deputatu și totodata secretariu de stat la ministeriul de interne, și-a luat libertate, nu știu ca deputatu ori ca secretariu de stat, de a insinua pe romani, pe națiunea română din Transilvania, că inimica a unguirilor, a națiunii magiare (Zeyk: nici cu unu cuventu n'am disu). Dar' ai întielesu cându, vorbindu despre necesitatea susținerii comisariatului Pechy, ai disu, ca aveți inimiți în Transilvania. Eu cându se face o astfelu de insinuațiune, mi țien de detorintia a protestă contra ei.

Nu, romanii nu sunt, n'au fostu și nici nu voru fi inimici unguirilor și națiunii magiare că atare. Romanii sistemului de asta-di, care sunt nimica lu susține guvernulu; ei sunt inimici guvernului și procedurii ce urmăza acést'a în Transilvania (Aprobări în stang'a) și mai alesu facia cu romanii. Cum procede guvernulu în Transilvania? Acolo este casulu Tofalenilor. Cum stă administratiunea și justitia în Transilvania? Ca vai de ea! ea stă cu multu mai reu decâtu aici în Ungaria, macar dieu și aici stă destulu de reu, și pretotindene stă cu multu mai reu decâtu cum stă sub nemți. (Aprobări în stang'a)

Acestei procedurii a guvernului sunt inimici romanii (Aprobări în stang'a).

Si pentru ce încă potu se fia romanii inimici guvernului? Pentru că guvernulu este care nu observa legile. Asi în sesiunea trecuta, la a. 1868, s'a adusu o lege, legea asi numita pentru naționalități; acést'a lege într'unu articlu dice și ordina, că la numirea comitatorilor suprimi să se ițe în considerare majoritatea națiunilor locuitorie în districtele respective. S'a observatu acést'a? Ba. Dar' guvernulu nici prin oficialii subalterni nu face a se respectă și a se observă legile. Asi totu acce lege ce am memoratu o mai în susu, dispune într'unu articlu, ca rezoluțiunile pe suplicile particularilor să se dea în limb'a în care sunt date acele. Observa oficialii, domnilor ministri, acést'a lege? Ba. Oficialii dela finanție, domnilor, ca să nu memozeru pe alții, dacă particularii facu recursu contra impunerilor de dare, ce le capeta în limb'a straina, și recursulu în merit, nu în contra limbii straine, lu facu în limb'a propria — acei oficialii, dloru, reiepta puru și simplu recursule numai din motivulu că nu sunt scrise în limb'a magiară! Am vediu o suplica romană, care s'a reieptatu numai pentru că a fostu scrisa românește; am vediu și mai multu, am vediu o suplica nemțieșă, care s'a reieptatu numai pentru că a fostu scrisa nemțieșă și nu unguerește? Macar nemții și unguirii pana acum bine ve întiegeți la olalta

Cându, dara, guvernulu purcede astfelu în Transilvania și în Ungaria, atunci nu romanii sunt inimici unguirilor, ci guvernulu este inimicul romanilor.

Cu acést'a declarațiune am fostu detoriu facia cu insinuațiunile dlui Zeyk Carolu, fia deputatu și secretariu de stat. (Aprobări în stang'a).

Carolu Zeyk dice, că n'a vorbitu despre romani, și că Hodosiu nu are dreptulu de a vorbi în numele or-

maniloru. (Nu Zeyk va invetiă pre unu deputatu român ca Dlu Hodosiu, ce dreptu are. Red.)

Sig. Borlea. Onorab. camera! În sesiunea trecuta eră obiceiulu, că, după ce vorbiă unu deputatu naționalu, se scolă îndatu unulu din partea ce-a lalta (drepta) aruncandu suspitiuni asupra deputatului naționalu. În sesiunea an. curente n'am esperiatu, pana acum, asi ceva. Acum inse d. Zeyk, deputatu și secretariu de stat, întemeiăza una metoda nouă, escusandu și acoperindu erorile și scadorile guvernului, prin suspitiunarea toturor Romanilor, respectivă a unei națiuni întregi.

Se pote, că dlu deputatu și secretariu de stat crede, că, aperiandu guvernulu, prin suspitiunarea unei națiuni, face patriei unu bunu serviciu. Eu inse negu acést'a cu tota rezoluțiunea.

De altu-mintrelea, dlu deputatu și secretariu de stat ar poté să scia, că suspitiunarea este una arma ruginită și mai bine una marfa învechită și netrebnică (Ilaritate), pre carea nimene nu o mai admira ca pre unu ce nou, ci celu multu o batujocuresce. Dlu Zeyk a patitu o, după pararea mea, ca, și cum ar pati-o juvaierulu, carele pune, în espustiunea dughenului său, între brilantele juvaieru una parchia de cisme rupte (Ilaritate) și nu diceu că dora nu s'ar ală, mai alesu în clas'a de josu a poporului, admiratori și pentru aceste cisme: dar nice accea n'aru admiră aceste cisme rupte, că pre unu objectu nou și nevediu pana acum ci aru batujocuri pre proprietariulu dughenului, carele le-a espusu. (Ilaritate.)

Ce se atinge de bugetu, marturisescu cum-că, dacă ar depinde, precum nu depinde, dela mine, cu l'asiu votă numai atunci, cându dlu ministru m'ar ascură cum-că de aci înainte va fi mai dreptu și mai equitabilu cătra națiunile nemagiare; căci, de la inaugura guvernului unguerescu, națiunile nemagiare au suferitu forte multe nedreptăți și batujocuro. Nu voi să insiru aceste nedreptăți de o parte ca să nu mi se dica, că acele nu apartienu objectului de sub discuțiune, de alta parte, fiindu că doi condeputati ai mei, cari au vorbitu înainte mea, au relevatu mai multe din acele nedreptăți. Voiu rogă inse pre dlu ministru de interne, ca, în viitoriu, să fia mai dreptu și mai equitabilu de cătu pana acum facia de națiunile (Una voce: naționalitățile! Borlea accentuandu) n'atiunile nemagiare, ca asi să potemu și noi votă, de acum înainte, cu tota prometiă, bugetulu. (Aprobare în stang'a estrema.)

In sîedintia de la 10. febr. se primește §. 4. alu proiectului de lege relativ la înființarea unei curții de contabilitate. Acestu proiectu de lege, fiindu acum terminatu, se va citi a trei-a ora în sîedintia urmatoria.

Urmeza dezbaterile speciale a bugetului pentru ministeriul de interne și a nume bugetulu comitatelor.

Wilh. Tóth dice, că comitatele nu si motiveza în destulu bugetele lor.

Sig. Borlea. Onorab. camera! Cu privire la afirmatiunea dlui secretariu de stat, Vilelmu Tóth, că comitatele nu motiveza, în modu suficientu, lips'a sumelor preliminate în bugetulu lor, am să observu, că dsa ar' fi facutu bine, dacă ni-ar fi spus și acce, că cum motiveza ministeriulu stergerele ce le face în bugetele comitatelor; și fiindu-că dsa nu ni-a spus acést'a, voiu spune eu, că ministeriulu nu motiveza nice-cum stergerele și reductiunile. (Ilaritate.)

Mi voiu luă libertatea de a vi comunică câte-va casuri speciale, cum acce comitatele și motiveza sumele preliminate în bugetu și în ce modu ministeriulu motiveza stergerele ce le face. Cas'a comitatului nostru d. e. este în stare rea, acoperementulu ei e spartu asi, încatu plouă strabate prin elu; sunt trei ani de dila, de cându ceremu, în totu anulu, sum'a receruta pentru repararea acoperementului, motivandu-o, în preliminarulu comitatului, cu unu planu arhitecticu și cu resumerea speselor; dar' totu de-un'a s'a stersu diumetate din sum'a ceruta; și asi, precum spusei, plouă în cas'a comitatului numai pentru că în locu de sum'a de 600 fl. receruta pentru reparatiune și motivata prin computu arhitecticu, ministeriulu ni-a datu umai 300 fl. stergundu, în fia-care anu, cele lalte 300 fl. fără vre-una motivatiune; și, estu-modu, în lips'a baniloru, acoperementulu nu s'a potutu repară. (Una voce: nu face nimicu, lasă să plouie!) Firesee, că nu face nimicu, bine, că nu plouă în palatul din Pest'a alu ministeriului! Mai departe, comitatele motiveza sumele trebuintioase pentru vestimentele servitoriloru comitatului asi, ca și procura de-la negutiatori, croitori și calciunari câte una conta de spre lucru și materi'a receruta și, prin acést'a, dovedescu, cătu costă un'a șiu alta parte a costumului trebuintiosu, motivatiunea o substerne la ministeriu, alaturata preliminarului comitatensu. Ministeriulu inse, fara a aduce vre-unu motivu, sterge, după placu, din bugetulu, cott. sumele, cari nu-i convinu. D. e. ministeriulu a statoritu 1 fl. 20 cr. pentru gatierea unui cumanacu de paradă; placa acum a face unu cumanacu de paradă pentru 1 fl. 20 cr. (Ilaritate Dieu, cu acestu pretiu nime nu-lu va gaf!)

Dlu secretariu de stat mai disu, că unoru comitate li remane chiaru și de prisosu; bine, inse scie onorab. camera, că cum si de unde se trage acestu escedinte, fiindu că, la întreprinderi și lucrări mari, ministeriulu nu aproba decâtu $\frac{1}{4}$ șiu $\frac{1}{2}$ a sumelor recerute; asi dara, între

prinderile și lucrările, nefindu terminate nice odata, trebuie să remana și ce-va escedinte.

În mai multe ocațiuni comitatele se ajutara asi, că posturile oficiale, devenindu vacante, nu le suplescu, spre dau'n'a poporului, în tempu mai îndelungatu, și asi acoperu, cu lefele lunare ale acestor-a, reductiunile nemotivate ale ministeriului. (Aprobare.)

Aceste sunt fapte și dlu secretariu de stat, Vilelmu Tóth, și pote cascigă despre acést'a convingere deplina, căci câte unu exemplariu din bugetele anuale ale comitatelor se afla la ministeriu, unde le pote cercă. (Aprobare în stang'a)

Dan. Irányi propune ca lefele comitatorilor supremi să se reducă la 3000 fl. Henzelmann, V. Balasiu, Ivánka, Csiky și Em. B. Stanescu spriginescu propunerea lui Irányi. — Se primește, cu 127 voturi contra 118, proiectulu comisiunii fin.; inse fiindu voturile deputatorilor croati compute, contra pactului de impacatiune, între cele 127 voturi, — se va țien una nouă votare. Se votăza apoi titlurile 3 și 4 relative la sposele pentru „cetățile libere regie“ și „cetățile prevedute cu magistrat Asemene se primescu fără discuțiune pusețiunile 1— a le titlulu 5 cu sum'a, de 1,080,000 fl. ca spese pentru afacerile administratiunii generale. Urmeza pusețiunea 10 cu 62.000 fl. pentru teatrulu naționalu (magiaru.)

Acést'a pusețiune dode ansa la una discuțiune infocata, carea serve spre onoro deputatorilor romani. Se scie că teatrulu asănumitu naționalu din Pest'a este unu institutu puru magiaru. Ocașiunea a fostu dara bine venita, ca deputatii romani se accentue nedreptatea ce se face prin spriginerea pre banii țierei a totu genulu de institute magiare, pana ce cele-lalte națiuni sunt ignerate. Primulu orator, care și dică cuventulu în acést'a cestiune, fu deputatul român din Zarandu Sig. Borlea, alu carui-a discursu urmăza at

Sig. Borlea. Onorab. Camera! Cu tote că prin legea numita a naționalităților, creată în an. 1868, s'a încercatu rezolverea ponderosii cestiunii de naționalitate, inse fără vre-unu rezultat și, cu vatemarea și esacerbarea națiuniloru nemagiare, s'a afirmatu, pre papiru, că în țier'a acést'a existe numai una națiune, acce națiunea magiară; totu și dacă privimu în giuru, prin salonele legislative și prin țiera, vedemu, că în țier'a acést'a esistu mai multe națiuni. Dreptu acce a dacă în țier'a nostra sunt mai multe națiuni, și guvernulu voiesce să provéda teatrulu naționalu magiaru, cu subventiune anuale, din dările culese chiaru și pre calea executiunii, de-la locuitorii acestei țiere, elu ar fi fostu detoriu, ca conformu equității și legalității, să se fia ingritu și despre ajutorarea teatrelor celor-lalte națiuni, respective să fia cerutu din banii țierei, ajutoriu și pentru fondurile acelor teatre. Dacă asi fi aflatu emnciatu și executatu acestu principiu în bugetulu ministrului de interne, nu mi-asiu firadicatu cuventulu la acestu punctu; după ce inse, precum se vede, guvernulu voiesce a subventiuná. numai teatrulu magiaru din darea storsa din pungele toturor locuitoriloru țierei, mi-țien de detorintia a observá, în privinti'a acést'a, cum-că, după parerea mea, este dreptu și equitabilu, ca șiu să se provéda teatrele, respective fondurile teatrale ale toturor națiuniloru din țiera, șiu nice unulu. (Sgomotu.)

Si după-ce, în an. 1868, motiunea unui deputatu naționalu, facuta pentru a se dotá din banii țierei, fondurile teatrelor toturor națiuniloru din țiera, a cadu, eu nu voiu face una asemene motiune, ci voiu spune că, conformu politicei celei mai noue de cultura, guvernulu dacă voiesce, ca art'a să fia libera și infloritoria, are să o spriginescu numai indirecte, acce să-i deschida cale libera, să-i inlature pedecole, ascurandu-i deplina libertate, și să nu-o supuna protecțiunii sale prin subventiune; căci este necontestabilu, că dacă cine-va este ajutatu cu bani, devine, prin accest'a, sub protecțiune, și celu asediatu sub tutela și-da prin acestu raportu testimoni de lips'a vitalității sale, de alta parte se lipsescu de libertatea și independenti'a sa: căci bine dice vechiulu proverbulu latinu: „qui praeium accepit, libertatem vendidit.“ Inse art'a lipsita de libertate și pusa sub tutela, după parerea mea, nu pote să infloréscă: dacă inse teatrulu naționalu magiaru va fi prevedu cu subventiune din partea guvernului și pus sub tutel'a acestui-a, și-perde libertatea și independenti'a.

Scimu, onorab. camera, că cei mai mari invetiati și artisti n'au devenitu mari prin subventiunile guvernoloru, ci prin vitalitatea spiretulu lor și osebitu prin libertatea ce au gustatu-o; și dacă n'au potutu gustá libertate în patri'a lor, au emigratu în alte țiere, unde n'au fostu restrinsi în libertatea și independenti'a lor. Ce se pote dice despre individi, se pote dice și despre institutiuni.

Nu subventiune să dămu artei, domnilor, ci libertate, libertate artelor, libertate literaturii și libertate toturor națiuniloru din țiera! (Sgomotu.) și atunci artea, literatur'a și țier'a voru inflori și poporulu va fi ferice și mulumitu.

Purcediendu din aceste-a, facu motiunea cea facutu-o în an. 1868 și deputatul Franciscu Deacu, ca subventiunea anuale de 62,000 fl. de sub rubric'a „teatrulu naționalu magiaru,“ să se stérgea din bugetu; acést'a

propunere am enore a o presintă si in scrisu. (Sgomotu.)
Se insinuara apoi mai multi oratori; inse fiindu tempulu inaintatu, presedintele inchiaia sedintia la 2¹/₄ ore.

In sedintia de la 11 febr. Aronu Szilady interpeleza pre ministrulu Eötvös, daca voiesce inainte de pertratarea bugetului său, a presintă camerei unu raportu detaliatu despre starea instructiunii publice? Min. Eötvös raspunde că, din cauză multimei datelor ce i-a fostu cu nepotintia a le prelucra, n'a potutu se presinte, conformu detorintei sale, acestu raportu, si nece că pote determini tempulu, candu va fi gata cu elu.

Interpelantele nu este multumitu cu responsulu ministrului si si-reserva dreptulu d'a presintă camerei una propunere in acăsta privintia. Se voteza apoi a trei-a ora proiectulu de lege relativu la infintierea curtii de contabilitate si se primesce. Se primesce apoi proiectulu comisiei financiare relativu la lefele comitiloru supremi, si asié se respinge alu lui Irányi.

Dupa ce ministr. presedinte Andrássy raspunde la unele interpelețiuni in privintia recrutarei, se trece la ordenea diloi: desbateroa a supra subventiunii teatrului magiaru. Cuventulu este alu Dlui

Jos. Hodosiu. Eu m'am inscriu numai pentru desbateroa speciale; voi a dice, că numai in acelu casu asié fi luata cuventulu, candu s'ar fi votatu si primitu sum'a preliminară pentru ajutorarea teatrului nationalu magiaru, dupa cum aceea se vede specificata la pagina 23. d'in budgetulu ministeriului de interne; si nu sciu daca aci are locu numai desbateroa generale, seu este chiaru acumu totodata si desbateroa speciale si de se potu scochiara acumu si amendamente (Strigari: Este si speciale si se potu face amendamente!); ca ei daca este numai generale desbateroa, atunci si eu primescu propunerea pentru stergerea rubricii de sub cestiune; dar' daca este si speciale, si fiindu că sciu că majeritatea nu va admite stergerea ci va votă, atătu in totu cătu si in specialu, sum'a preliminară pentru ajutorarea teatrului nationalu magiaru, atunci, cu voi'a onorabilei camere, mi iesu libertate inca de acumu a propune unu amendamentu, si acăsta este ca: onorabila camera se binevoiesca a votă o suma de 200,000 fl. pentru fundarea unui teatru nationalu romanu (Resensu in drept'a. Unde? in stang'a). Nu mai decâtu voi spune.

Onorabila camera! (S'audim) Eu asié credu că nu pote fi si nu trebuie se fia chiamarea nici a guvernului nici a camerei, ca se cultive si se dea educatiune unei natiuni pe spēsele si in scaderea celorlalte natiuni d'in patria; d'in contra credu, că este atătu in interesulu guvernului cătu si alu tieriei, a promove intru asemene cultura si educatiunea a tôte uatiunile ce locuescu acăsta tiéra.

Candu o natiune esiste in tiéra, si existe natiunea romana, atunci ea chiaru sub titulu acestei existentie a sa pote si este in dreptu a pretinde, ca existentia sa se se recunósca, se se conserve si se se asseceure in tóta privintia, chiaru si in privintia culturalei si educatiunii. Acăstu dreptu, celorlalte natiuni nu sunt in dreptu a i-lu denegá. Singuru acestu argumentu credu că ar' fi destulu pentru ca propunerea mea se fia sustienuta si adoptata.

Dar nu potu a nu aminti aci inca si altu ce-va (S'audim). Natiunile d'in tiéra si mai alesu natiunea romana a contribuitu, i-s'a impusu a contribui pentru ajutorarea si sustienerea aceloru institutiuni, cari au fostu infintiate in interesu specificu magiaru, si a contribuitu in cursu de deceniuri ba de sece chiaru; este dara si justu si de cuviintia, ca d'in contributiunea totale a tieriei se se rumpa o particea si se se dea pentru progressarea ei, a natiunii romane, in cultura nationale.

Veti dice inse, că natiunea romana nu are teatru nationalu, asié nici nu i se pote votă subventiune pentru unu fondu de teatru. Sta cea dantăiu, nu sta inse acăsta d'in urma; că-ci de si nu existe inca teatru nationalu romanu, dar existe natiunea romana care sente necessitatea si reclama infintierea, sustienerea si assecurarea unui astfelu de institutu nationalu. Nici academi'a magiara n'a existatu atunci, candu se faceau contribuiuri pentru infintierea ei; nici palatulu de invalidii honvedu nu existe astadi, candu se facu pe tóta diu'a contribuiuri pentru radicarea lui. Dar pentru acăsta cine ar' poté dice, că nu s'ar poté votă astadi de cătra camera o subventiune pentru aceste institute? Fiti dara drepti, „si quod uni justum alteri aequum,“ ce pentru unulu este justu pentru celalaltu este de cuviintia.

Sciu, veti dice că, daca veti votă subventiune pentru teatru nationalu romanu, atunci trebuie se votati in asemene seu in suma proportionata o subventiune si pentru celorlalte natiuni d'in patria, că-ci altfelu ar fi violatu principiulu de egalitate.

Acăsta, domniloru, este o obiectiune care s'ar poté indreptă chiaru contra subventiunarei teatrului nationalu magiaru. Pentru că deca se vatema principiulu egalitatiei prin aceea că ati votă subventiune si pentru fundarea unui teatru nationalu romanu, atunci cu atătu mai vertosu este violatu principiulu egalitatiei, candu desconsiderati pe tôte celorlalte natiuni d'in tiéra si votati subventiune numai pentru natiunea magiara.

Dar' de alta parte, eu pré bucurosu asié votă astfelu de subventiuni si pentru celorlalte natiuni d'in patria; candu inse nici interesatii nici altii nu vinu cu astfelu de propuneri, candu interesatii nu o pretindu, atunci in supositiunea că ei nu vreu a se felosi de subventiune, este pré naturalu că ea nici nu se pote votă.

In fine, pote, veti face si acea obiectiune, că nu sunt bani; că spesele statului sunt foarte mari si multe, că poporulu este si altmintere pré asupritu cu contributiuni si nu i se mai potu impune lte sarcine (Asié este!)

Asié este; eu o recunosc. Dar cine póta vin'a la tôte aceste? Au nu guvernulu peste totu, ca se o spunu intre parentese? Si in specie, au nu ministrulu de finantie, care n'a facutu nimicu i n'a venitu inca nici pana astadi cu unu proiectu de lege in privintia reformei contributiuniloru?

Apoi chiaru in budgetulu de acumu alu statului óre nu s'ar poté face reductiuni, d'in cari s'aru poté raspunde sum'a propusa de mine si de doue-ori si de patru-ori ba si de siese-ori? Eu asié credu, că da!

Sunt, domniloru, oficiuri de statu cari astadi seu sunt cu totulu superflu, seu s'aru poté reduce si unele impreună cu alte. Asié p. e. eu credu, că ministrulu de langa person'a Maiestății sale n'are nici-unu sensu, acela n'are nici-unu lucru, ci numai a impartii decoratiuni si diplome de nemesiugu (Aprobări in stang'a): prin urmare acelu ministeriu ar trebui cassatu, si afacerile lui a le incredintă domnului ministru presedinte, ca acăsta se se ocupe cu impartirea decoratiuniloru si a diplomelor nemesiesci (Haritate, La care are trebuintia!) Se intielege că acelu-a care are trebuintia, eu d'in parte-mi n'am avutu si nu voi avé nici-o data. — Apoi ministeriulu de comunicatiune ar' trebui intrunitu cu ministeriulu de comertiu, industria si agricultura; pentru că nu suntemu inca atătu de bogati ca se potemu duce luxu cu fundulu instructiu; acăsi, dupa ce ne vomu mai imbogati, vomu poté tiené fundu instructiu mai luxosu de cătu cele de acumu (Haritate). — Astfelu este si ministeriulu de culte; acăsta trebuie stersu cu totul; pentru că daca este beserica libera in statu, si daca, ai alesu in statulu nostru, besericele respective au de a se ingriji de scole si invetiamentu, atunci ministeriulu de culte si instructiune publica, dupa mine, n'are nici-unu intielesu: elu, cum am d'isu, trebuie cassatu; éra acelu dreptu de suprema inspectiune, care statulu lu esereita prin acestu ministeriu asup'a besericelor, s'ar poté incredintă seu ministrului de justitia seu celui de interne (Aprobări in stang'a).

Atătu in cătu pentru oficiurile cele mai multe de statu; dar mai sunt pe langa ministerie unele sectiuni, cari nu se ocupa cu alta de cătu cu lucruri ce se tienu cu totul de competenti'a municipieloru; aceste sectiuni aru trebui cassate, si ocupatiunile lor a le incredintă activitatiei si competentei municipieloru.

Mai sunt apoi dnmnitătile de fispau; eu aceste inca le asié sterge cu totul, pentru că pré multu ne costa acesti fispau, cari n'an nici-unu lucru (Aprobări in stang'a); a trecutu tempulu lor si astadi nu mai au nici-unu intielesu de a fi; éra acelu pucinu lucru ce pote lu au la adunările comitatelor s'ar poté incredintă unni-a d'entre vicecomiti, care si altminterein absentia fispaului face tôte ce acăsta ar' trebui se face (Sgomotu: in drept'a. S'audim: in stang'a).

Onorabila camera! Asié credu, că am aretatu, că este si justu si de cuviintia a votă o suma ore-care dreptu subventiune pentru fondarea unui teatru nationalu romanu, pentru cultura poporului romanu; si am demonstratu si aceea, că de unde s'ar poté luă acea suma; nu mi remane alta decâtu se tragu atentiunea onorabilei camere asup'a amendamentului meu si a recomandă votarea lui. Me rog a i se dá cetire.

Notariulu detesce armatoriulu:

Amendamentu: la rubric'a pentru subventiunea teatrului nationalu ca positiunea 5. se se puna:

„Pentru fondulu unui teatru nationalu romanu 200,000. fr.“

Pesta, 11. febr. 1870.

Jos. Hodosiu.

Iankovics dechiara, că nationalitățile nu potu denegá subventiunarea teatrului magiaru, si că nu este aci loculu d'a face cestiune nationale.

Carolu Bobory dice că teatrulu este unu factoru insemnatu pentru cultura estetica a natiunii (Da, inse a carei natiuni? Rap.) Si că elu nu serve numai in interesulu magiaru, ci alu totorora locuitoriloru tieriei. Elu respinge cererea Romaniloru pentru a li se dá 200,000 fl. pentru intemefarea unui teatru romanu. Ce aru dice in Romania, daca magiarii de acolo inca aru cere una asemene suma pentru infintierea unui teatru magiaru? Oratorele voteza cele 62,000 fl. pentru subventiunarea teatrului magiaru.

P. Rajner, ministru de interne, pentru a pune capetu desbaterii, dechiara că expresiunea „subventiunea teatrului nationalu“ este sminta de tipariu. Anume cele 62,000 fl. sunt destinate pentru conservatoriulu d'in Pesta care este unu institutu de cultura generale si nu servece interesulu eschisivu alu vre-unei natiuni áti particulare.

I. Cuuen: Missiunea magiiloru este a desvoltă si

a civilisă pre nationalitățile cari locuescu pre teritoriulu coronei S. Stefanu; teatrulu este unu midlocu insemnatu de cultura, si chiaru d'in acăsta cauza, diet'a n'ar' trebui se-lu denegé Romaniloru. In Ungaria nu prevaleza nece una natiune asié ca se pote absorbe pre celorlalte; tôte trebuie se locuesca in lenisce un'a langa alt'a si se se spriginesca in desvoltarea culturalei lor. Daca voimu inse se fimu sinceri, trebuie se marturisim, că ras'a magiara inca si-totu mai reserva anumite drepturi de suprematia la cari ar' trebui intr' adevuru se renuncie. Oratorele, aplicandu expresiunea unui barbatu de statu vienesu la referintiele nostre, dice: Lasati-ne se fimu Romani si Serbi si vomu fi patrioti; daca ne veti sili inse se fimu magiari nu ve veti ajunge scopulu, că-ci noi vomu remanē Roman, si Serbi. Oratorele primesce propunerea lui Hodosiu.

Raportoriulu Zsedényi inca se dechiara, ca si ministrulu Rajner, că subventiunea este destinata conservatoriulu, si nece decâtu teatrului nationalu magiaru.

Col. Tisza deplora si desaproba neprecutiunea ministrului Rajner, carea dede ansa la acăsta desbateroa. Sminta de tipariu potea se se corega la tempulu său. De altmintea constateza cu bucuria, că oratorii antecedenti (romani) au doveditu cu acăsta ocaziune mai multa lenisce si conciliatiune decâtu de alta data. Cătu pentru suprematia magiiloru, acăsta au dreptulu de a-si aperi si promové interesele lor; cu tôte aceste-a, ei nu au nece unu privilegiu, nece una suprematia. Prin lege nece că se pote ajunge vro suprematia. Ungaria este una tiéra poliglota; cu tôte aceste Statulu trebuie se aiba caracterulu unei nationalități: astadi statulu este magiaru, că-ci magiarii prin numerulu, cultura, buna starea lor materiale si prin trecutul lor istoricu, sunt elementulu celu mai insemnatu in Ungaria, chiamatu de a formá uru statu. Pana ce materialminte si spiretualminte magiarii voru fi capabili de a-si conservá rolulu de conducatori, ei nu au trebuintia de prerogative garantate prin legi; éra daca vu voru fi capabili spre acăsta, nu este lege carea si li pote fi de folosu. In Ungaria, rolulu principalu va fi totu de un'a alu acelei nationalitati, carea prin cultura si buna starea sa materiale va prevalé a supra celorlalte. Cătu cu a d'isu, că teatrulu este unu factoru alu culturalei. Oratorele dice, că cultura este a se castigá d'in scole si nu d'in teatru, si magiarii sunt gat'a a sacrificá milioane pentru scolele poporale a le Romaniloru. (Nu ne indouimu nece decâtu, numai cătu că magiarii voiescu a face magiari d'in toti Romanii. Legea de nationalitate o spune apriatu. De altmintea, nu ceremu ca magiarii se se sacrifice pentru noi, ci se ne redde numai acăsta ce este alu nostru, pentru că 1¹/₂ milionu de Romani nu sunt avisati la genrositatea magiiloru. Deci libertate si egalitate nationale deplina, garantate prin lege! Pana atunci nu va fi pace. Aci nu vorbim despre Transilvania, carea trebuie se fia autonoma cu una dieta propria, basata pre democratia, si cu unu guvernu propriu respunditoriu. Red.) Oratorele adopta cele 62,000 fl. ca subventiune pentru conservatoriulu d'in Pesta.

NOUATATI STRAINE.

Parlamentulu Angliei s'a deschisu in 9 febr. Regina, fiindu bolnava, n'a potutu asiste la solemnitatea deschiderii. Cuventulu de tron se esprime intr'unu tonu pacinicu, constatandu raportele cele mai amicali intre Anglia si marile poteri; prevede apoi mai multe proiecte de legi, intre aceste unu billu cu privire la scolele poporale si altulu relativu la Irlandia de una sorte cu nefericit'a Transilvania. Cu privire la cestu d'in urma, Bright, membru alu cabinetului anglesu, a d'isu, in cuventarea sa tienuta, inainte cu câte-va septemane, in Manchester: „A vindecá ranele seculare ale Irlandiei, a creá echilibriu in raportele d'entre arendasi si proprietari, a restitui securitatea persoanei si averei, increderea reciproca, fara se recurgemu la despusetiuni exceptiunale si la violarea drepturiloru éca una d'in detorintiele urgentiale guvernului si leg: lative.“ Multi credu, că léculu vine pré tardiu, ci-ci morbulu e vechiu si imbetranitu. Poporulu irlandesu, de-si redusu prin tiranii sei seculari la una stare de totul misera, este destulu de desceptu pentru ca se nu se lase a fi imbetatu cu apa; regularea raportelor de arendare astadi nu-lu mai pote indestul; si are dreptulu se pretinda, ca tier'a, pamentulu stramosiescu se nu fia proprietate eschusiva numai a cătoru-va mici tirani straini ér' d'insulu, mosnénulu se mance pana miserabila a proletariatululu. Noulu pasiu de conciliatiune alu stapaniloru d'in Londra va fi numai oleu pre focu. Societatea Fenianiloru continua a desvoltá si consolidá in poporu consciintia drepturiloru lui, si momentulu nu pote fi departe, candu slavulu iru va incepe de nou lupt'a de vietia contra opresoriloru sei. 33 atentate s'au comis, in an. trecutu d'in cause politice, in favorulu independintiei irice. Au fostu preludiulu dramei sangerose ce are se se joce astadi-mane pre insula irica.

Incidentulu, că republicanulu Rochefort fi aruncatu in inchisore pentru unu delictu de pres-

sa, a produsu turburari in Paris, cari se repetira apoi in mai multe puncte ale Franciei. Conflictu sangerose nu s'au intemplantu necaiure. S'au facutu mai multe arestari.

Miscarile de libertate se reincepu in terele supuse barbariei musulmane. Scirile venite de acolo ni spunu ca amaretiunea celorl apesati e mare contr'a tiranului moribundu. Multi ascépta cu sete primaver'a, candu poporele voru incercá de nou revindicare drepturiloru loru de esistintia si libertate natiunale. Tiranii se ingrozescu de acestu cugetu; cá-ei atunci voru fi trasi inaintea judecateri suverane a poporeloru.

Turculu concentréza trupe in mai multe puncte ale imperiului, dar' mai alesu la fruntarielu Greciei si ale Muntenegrului. Foiele serbesci d'in Belgradu manifesta una stimulatiune de totu agitata contr'a procederei domniloru d'in Constanti-nopole. „Serbi'a nu pote fi indiferenta facia cu concentratiunea armatei turcesci la fruntarielu Muntenegrului,“ dicea mai de-una-dí foi'a regintiei serbe. Russi'a inca tramise la Prutu unu mare contingentu de armata, aproape la 80,000 de feciori. — Deci fiti descepti, Romaniloru!

Sciri electrice.

Berlinu, 14 febr. Asta-di se deschise Senatulu prin regele. In discursulu de tron, atentiunea regelu este indreptata la unirea natiunale a confederatiunei de Nordu cu statele germane de la media-di. Acestu sentimentu alu unirei natiunale este solidu si independinte de pasiunile efemere a le politici. (Pana ce germanii invetia pre altii cosmopolitismulu, ei sunt cei mai inflacarati natiunali pretotindene in lume, unde se afla unu sufletu de nemtiu. Inse DD. Titu Maioreseu, Negruzzi etc, in Moldov'a, voiescu a fi ina-

inte de tote cosmopoliti. Éca ce produce filosofi'a nemtiesca! Red.) Candu se infatisia regele pentru a cetí discursulu, Simson eschiamá de trei ori „urrah.“ Dupa terminarea discursulu comisariulu d'in Sasoni'a inca striga „urrah.“

VARIETATI.

* In Alb'a-Julia, dupa consemnatiunea d'in urma, sunt: 2348 romano-catolici (nemti si ungarri), 1205 israeliti, 1687 greco-catolici (romani) si 1500 greco-orientali (romani), la olalta: 7822 de locuitori.

* Junimea romana d'in Pesta a esmisu in 13 februaru una deputatiune d'in sinulu seu pentru a esprime onorabilei Domne veduve, Melani'a Gozsdu nascuta Dumcea, sentimentele sale de condolentia d'in caus'a perderei ce jun' Domna a suferitu. Imbracata in doliu, cu facia palida, frumos'a veduva primi cu una viua mangiare condolenti'a junimei romane si dode cele mai nobile asigurari, cá d'insa mandra de a fi fostu soci'a uuui romanu ca Gozsdu, si-va tiené de cea mai mare fericire a fi romana pana la ultim'a sa suflare si a contribui d'in tote poterile sale la esecutarea fidela a romanesceloru intentiuni ale fericitulu seu barbatu. — Salutimu acésta nobile si romanésca dechiaratiune a dolesii veduve si dorimu, ca ceriulu se o mangaie pentru perderea ce a avutu.

* Dlu Ionu C. Brateanu tiené in 1 februaru st. v. in sal'a „Ateneului romanu“ in Bucuresciuna conferintia publica (discursu) despre orginile Romaniloru si despre descalcarea lui Radu Negru si Dragosiu in Tiér'a-romanésca si Moldov'a. Unu subjectu demnu de marele romanu si intrepidulu representante alu causei romane.

* (Diuariulu „Nord“) d'in Parisu spune, cá imperates'a Austriéi va merge, la primavera, la Parisu, pentru ca se prepare logodn'a intre principele imperialu francesu si fié'a sa, princes'a Gizela.

„Curierude Iaasi“

* (Despusetiuni contra gidanilo d'in Russia) Dupa unu ucazu imperialu, toti gida locuitori in Russi'a sunt obligati a servi in armata ten-de 31 ani, ér' acei-a, cari voru primi relegea crestii sunt scutiti de asemene despusetiune. — Acestu ucadataze de câte-va lune, si dnii Cremona si Leu indraznescu a pretestá..

* (Ce acugetatu fem'e.) Una femea d'New Orleans a fostu adusa inaintea tribunalulu fin acusatá, cá a tornatu apa ferbinte pe unu teneru, es chiaru treceá preacolo. Acusat'a erá in cofussiune ma si la tote respunde impedecandu-se, in fine numai atá a a potutu dice intru apearerea sa, cá ea a cugetatu, acelu-a e barbatulu ei.

* (Érasu unu Napoleonu.) Dilele trecute s'a prezentatu la Redactiunea diuariulu „Bund“ d'in Berlinu unu teneru dicendu, cá densulu este nepotulu lui Napoleon I si a imperatesei Iosefin'a. — Dupa cum scriu multe diuarie, acestu teneru semena multu cu imperatu Franciei, Napoleonu alu III. Acestu teneru in presintorie a brosiura cu titlulu: „Socialismulu si dreptulu meu“.

Nu scimú, daca in septeman'a viitoria vom poté respunde obligatiunei nostre facia cu publicu cetitoriu. Indata ce inse dificultatile intre culegatoru si tipografi se voru complandé, diuariulu nostru va apearé regulatu.

Redactiunea.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU

Comunicatiunea pre calile ferate.

Table with 2 columns: Pre Linia Statului and Cu Trasura accelerata. Rows include Pest'a-Vien'a, Segedinu-Pest'a, Baziasiu, and Baziasiu-Vien'a.

Table with 2 columns: Calea fer. spre Tis'a and Calea fer. de Nordu ung. Rows include Vien'a-Pest'a-Casiov'a, Vien'a-Pest'a-Aradu, and Pest'a-S.-Tarjan.

Table with 2 columns: Prim'a Cale ferate transilvana and Aradu-Alb'a-Iulia (Belgradu). Rows include Aradu, Radna, Soborsinu, Ili'a, Dev'a, Orestia, Vintiu-inf., and Alb'a-Iulia-Aradu.

Table with 2 columns: Calea fer. de Sudu (amedia-di) and Bud'a-Triestu Triestu-Kanizsa. Rows include Bud'a, Alba-Regia, Canisia, Pragerhof, and Triestu sosese.

Table with 2 columns: Casiov'a-Pest'a-Vien'a and Aradu-Pest'a-Viena. Rows include Casiov'a, Miscoltiu, Tocai, Nyiregyháza, Dobritienu, P. Ladány, Solnocu, Tiegledu sosese, Pest'a, and Vien'a.

Table with 2 columns: Navigatiunea (Plutirea) cu vaporele societati Danubiane imp. reg. priv. and Vaporele cu caletorii pléca. Rows include Vien'a-Pest'a, Jaurinu-Pest'a, Pest'a-Esegu, Pest'a-Semlinu-Belgradu, Semlinu-Belgradu-Orsiov'a, Baziasiu-Orsiov'a, Jaurinu-Vien'a, Pest'a-Vien'a, Esegu Pest'a, Baziasiu-Belgradu-Semlinu, Orsiov'a-Belgradu-Semlinu, Galatiu-Orsiov'a-Belgradu-Semlinu, Sisecu-Semlinu, Segedienu-Semlinu, and Semlinu-Segedinu.

Table with 2 columns: Calea fer. de Sudu (amedia-di) and Bud'a-Albaregale-Vien'a. Rows include Bud'a, Alba-Regia, Canisia, Pragerhof, Szönyu-nou, and Vien'a sosese.

Table with 2 columns: Oradea-Marc-Pest'a-Vien'a and Barciu-Mohaci. Rows include Oradea-Marc, Berettyó-Ujfalu, P. Ladány sosese, Tiegledu, Pest'a, and Vien'a.

Table with 2 columns: Vaporele accelerate pléca and Navigatiunea pre Tis'a superioare. Rows include Pest'a-Galati, Baziasiu-Galati, Galati-Pest'a, Galati-Baziasiu, and Vaporele cu caletorii pléca.